

Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusüuringute keskus RAKE

RAKE

TARTU ÜLIKOOI VILISTLASTE UURING 2010
VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

6. detsember 2011

Sissejuhatuseks

Vilistlaste uuringu eesmärgiks oli saada vilistlaste tagasisidet läbitud õpingutele ja lõpetamisjärgsele tegevusele, sealhulgas eriala- ja tööalastele valikutele, õpingute ajal töötamise põhjustele, töökohal nõutavate ja ülikoolis õpetatavate oskuste kattuvusele ning tööturule siirdumise probleemidele ja seal toimetulekule. Käesoleva uuringu raames vilistlaste küsitlusankeedi väljatöötamisel võeti aluseks 2010. aastal läbiviidud Eesti kõrgkoolide vilistlasuuringu küsimustik, mida täiendati eelmise uuringu tagasiside ning õppeosakonna ettepanekute alusel. Koostatud küsimustik oli tavapärasest mõnevõrra põhjalikum ning koosnes 50 küsimusest. Küsimused olid vastavalt sisule jaotatud viide blokki:

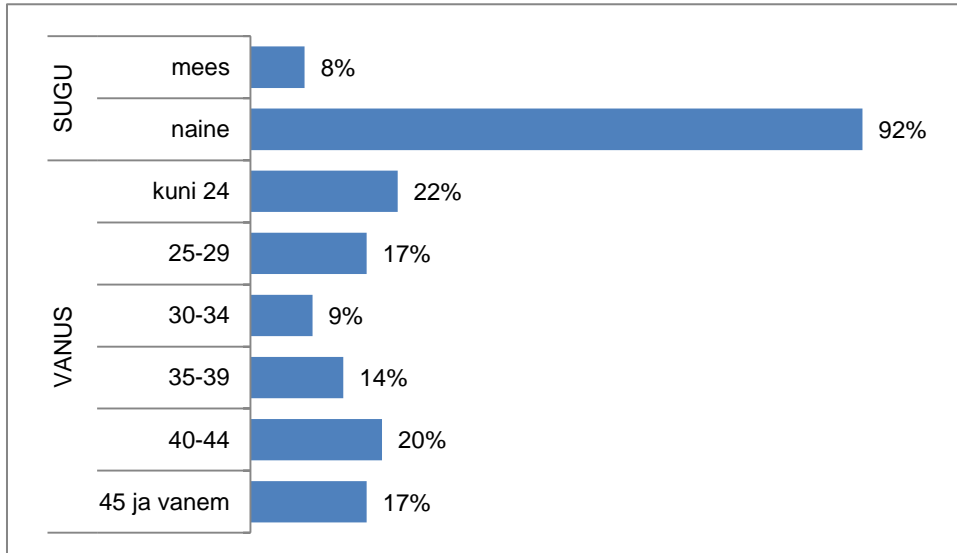
- Lõpetanu taust (sugu, vanus).
- Õpingud (lõpetatud teaduskond/kolledž, õppekava, õppeaste, õppekava valiku põhjused, õppekava läbimise aeg, õppevorm, õppekoht).
- Ülikooliõpingud ja hinnang sellele (hinnangud õppekavale, praktika läbimisele, ülikooli poolne tugi õpingute ajal, õppeprotsessi tugevused ja nõrkused, õpingute jooksul omandatud pädevuste tase, rahulolu õpingute ja tööga).
- Õpingud ja töötamine (töökoormus, õpingute ajal töötamise põhjused, töö seos õpitava erialaga, töötamise mõju õpingutele).
- Lõpetamisjärgne tegevus (töötamine ja edasi õppimine, siirdumine tööturule, töö seos õpitud erialaga, töö valiku põhjused ja leidmise viisid, ametipositsioon, tööstaaž, hariduse vastavus töökohal nõutule, töökoormus, sissetulek, töökoha asukoht).

Küsimustik valmistati ette eesti, vene ja inglise keeles. Tartu Ülikooli 2010. aasta vilistlaste kontaktandmed koguti õppeinfosüsteemist ning iga vilistlase puhul saadeti kutse koos küsimustiku lingiga (koos eesti ja venekeelse küsimustiku lingiga) kõigile teadaolevatele kontaktaadressidele. Küsitlusperioodi jooksul pöördui kahel korral vilistlaste poole palvega uuringus osaleda. Samuti pöördusid teaduskonnad ja kolledžid oma vilistlaste poole erinevate listide kaudu ning palusid neil võimaluse korral küsimustik täita. Kokku laekus 1263 lõpuni täidetud ankeeti ja vastamismääraks oli 42%.

Käesolev raport keskendub Viljandi kultuuriakadeemia vilistlaste vastustele. Viljandi kultuuriakadeemia 2010. aastal lõpetanutele jagati 132 ankeeti. Kokku vastas küsitlusele 86 Viljandi kultuuriakadeemia 2010. aastal lõpetanut ehk 55.2% (edaspidi: lõpetanud või vastanud).

Ülevaade vastajatest

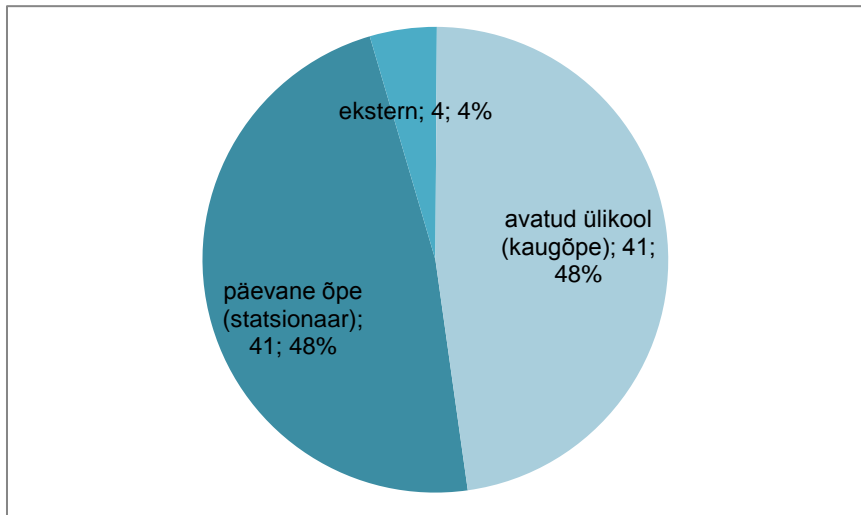
92% vastanutest olid naised ning vastanute hulgas ei domineerinud ühtki vanusegruppi - kuni 24-aastaseid inimesi oli lõpetanute hulgas 22%, 25-34 aastaseid 26%, 35-44 aastaseid 34% ja üle 45 aastaseid 17%.

Joonis 1. Vastajate jagunemine soo ja vanuse lõikes (% kõikidest vastanutest, N=86)

Enamik vastanutest lõpetasid rakenduskõrgharidusõppe (94%), 5 vastanut lõpetasid bakalaureuseõppe. Sellest tulenevalt ei analüüsita tulemusi õppeastmete lõikes.

Peaaegu pooled vastanutest lõpetasid õpingud päevases õppes ning sama palju avatud ülikooli õppes. Eksternina lõpetas 4 vastanut.

Joonis 2. Vastajate jagunemine lõpetatud õppevormi lõikes (% vastanutest, N=86)

Sellest tulenevalt jaotatakse järgnevas analüüsis vastajad kahte kategooriasse:

1. päevase õppe lõpetanud (N=41)
2. avatud ülikooli õppes ja eksternina lõpetanud (N=45)

Lõpetajate jagunemine õppekavade alusel on esitatud järgnevas tabelis. Kõige enam on vastanute seas info- ja dokumendihalduse õppekava lõpetanud.

Tabel 1. Lõpetanute jagunemine õppekava alusel (vastanute arv, N=86)

	KOKKU	KOKKU%
huvijuht-loovtegevuse õpetaja	14	16%
info- ja dokumendihaldus	27	31%
jazzmuusika	2	2%
koolimuusika	5	6%
kultuurikorraldus	11	13%
muusikaõpetaja	1	1%
raamatukogundus ja infokeskkonnad	16	19%
rahvuslik tekstiil	5	6%
tantsukunst	1	1%
teatrikunsti visuaaltehnoloogia	4	5%

Valdav osa vastanutest (81%) lõpetas samal õppekohal, kus alustas õpinguid. Suurem liikumine on toimunud riigieelarveliselt õppekohalt riigieelarvelisele õppekohale (15 vastajat), vastupidises situatsioonis oli vaid üks lõpetaja.

Tabel 2. Õppekoht õpingute alguses ja lõpus (vastanute arv, N=86)

		Lõpetas õpingud		
		riigieelarvelisel õppekohal	riigieelarvelisel õppekohal	KOKKU
Alustas õpinguid	riigieelarvelisel õppekohal	52	1	53
	riigieelarvelisel õppekohal	15	18	33
	KOKKU	67	19	86

Õppevormi osas ei esine praktiliselt üldse muutusi — 83 vastanut (97%) lõpetas samas õppevormis, millega alustas õpinguid.

Tabel 3. Õppevorm õpingute alguses ja lõpus (vastanute arv, N=86)

		Lõpetas õpinguid			
		päevane õpe	avatud ülikool	ekstern	KOKKU
Alustas õpinguid	päevane õpe	40	0	1	41
	avatud ülikooli õpe	0	41	1	42
	ekstern	1	0	2	3
	KOKKU	41	41	4	86

Ülikooliõpingud ja hinnang sellele

Kõige olulisemad põhjused, miks mindi õppima lõpetatud eriala, oli eriala huvipakkumus ja enese-teostusvõimalused, seda väitis 94% vastajatest. Lisaks on vastajad oluliseks pidanud asjaolu, et ollakse valdkonnas tugev. Olulisemate põhjustena on välja toodud ka rahalisi põhjusi ning kvalifikatsiooni tõstmist. Kvalifikatsiooni tõstmine, aga ka hea palk tulevikus ja varasemate õpingute

arvestamine on oluliselt tähtsamad põhjused eriala valikul avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanute jaoks võrreldes päevase õppe lõpetanutega. Praktiliselt üldse ei ole eriala valikut mõjutanud karjäärinõustamine, vähem on välja toodud ka asjaolu, et esimese eelistusena valitud õppekavale ei saadud sisse, õppekavale lihtsat sissesaamist ning vanemate ja tuttavate soovitusi. Viimase põhjuse osas eristuvad siiski päevase õppe lõpetanud, kelle jaoks see põhjus oli eriala valikul keskmisest olulisem.

Tabel 4. Eriala valiku põhjused (oluline+pigem oluline vastanute osakaal, % vastajatest, N=86)

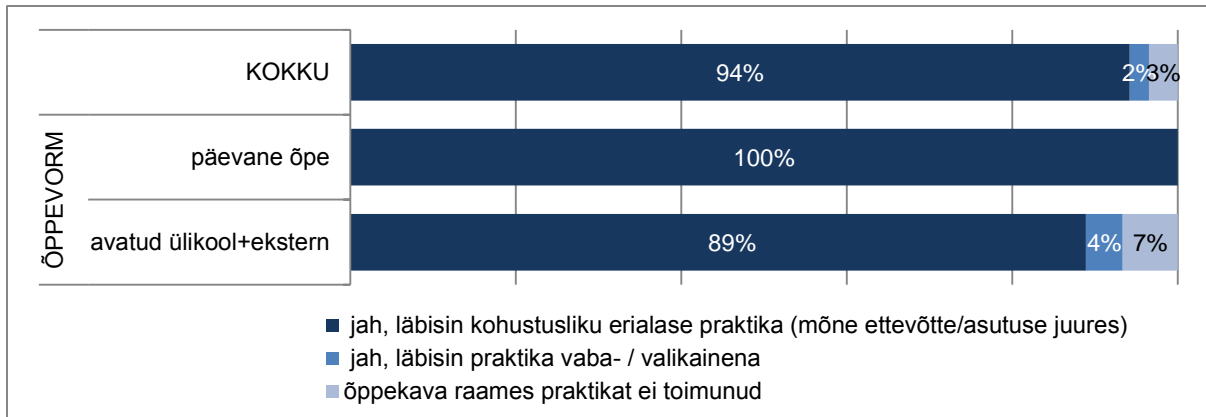
	ÕPPEVORM		
	KOKKU	päevane õpe	avatud ülikool+ekstern
Valdkond/ eriala huvitas mind	94%	98%	91%
Olen selles valdkonnas tugev	77%	71%	82%
Pärast lõpetamist on selles valdkonnas lihtne tööd leida	49%	41%	56%
Hea palk tulevikus	51%	37%	64%
Vanemad/sugulased/tuttavad jt soovitasid	17%	27%	9%
Sellele õppekavale oli kõige lihtsam sisse saada	16%	22%	11%
Töötan lähedasel erialal ja soovin kvalifikatsiooni tõsta	60%	34%	84%
Esimese eelistusena valitud õppekavale ei saanud sisse	9%	15%	4%
Jõudsin otsusele karjäärinõustamise tulemusena	5%	5%	4%
Raha (tasuta õppekoht/ jõukohane õppeteenustasu)	67%	61%	73%
Õppekava läbimisel arvestatakse minu varasemaid õpinguid ja töökogemust	42%	27%	56%
Eneseteostusvõimalused	94%	98%	91%
Kooli asukoht sobiv/ kodu lähedal	53%	46%	60%

Suurem osa lõpetanutest ütlesid, et teadsid õpinguid alustades õppekava eesmärgid ja õpiväljundeid ning et läbitud õpe oli vastavuses ootustega õppekavale, nende väidetega nõustujaid oli vastavalt 81% ja 78%. Õpe vastas rohkem ootustele avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanute puhul. Paljud lõpetanud (86%) kasutavad oma töös väga sageli õpingute käigus omandatud oskusi ja teadmisi, sealjuures avatud ülikooli ja eksternina lõpetanud oluliselt enam.

Tabel 5. Hinnang õppekava eesmärgipärasusele ja vastavusele tööturu nõuetele (nõustun täiesti+pigem nõustun vastanute osakaal, % vastajatest, N=86)

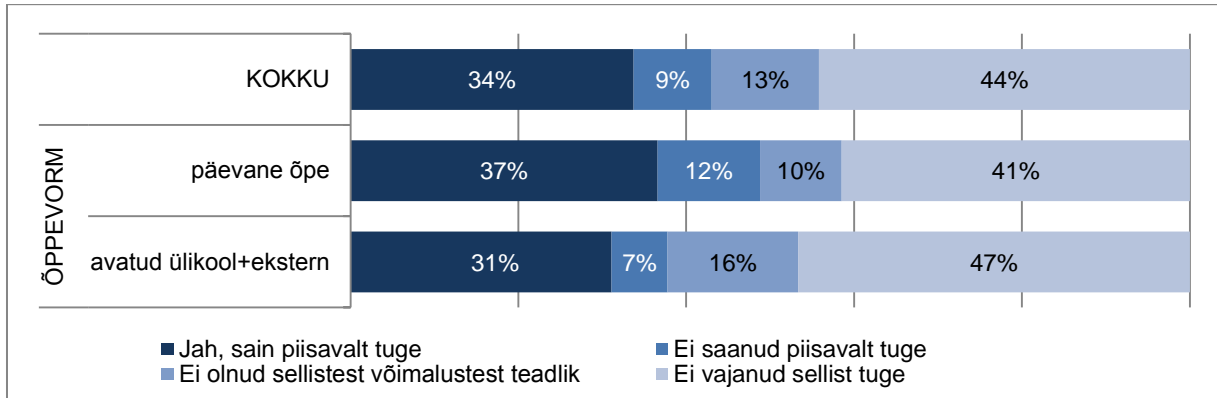
	ÕPPEVORM		
	KOKKU	päevane õpe	avatud ülikool+ekstern
õpinguid alustades teadsin õppekava eesmärgid ja õpiväljundeid	81%	78%	84%
läbitud õpe oli vastavuses minu ootustega õppekavale	78%	71%	84%
kasutan oma töös väga sageli õpingute käigus omandatud oskusi ja teadmisi	86%	78%	93%

Praktika läbis õppekava raames enamik lõpetanutest — vaid 3% lõpetanutest ei läbinud õppekava raames mingisugust praktikat. Kuigi rakenduskõrghariduse õppekavades on praktika kohustuslik, kuulub viimatinimetatud gruppi ka üks info- ja dokumendihalduse õppekava lõpetanutest. Päevase õppe lõpetanutest läbisid kõik kohustusliku erialase praktika, avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanutest 89%.

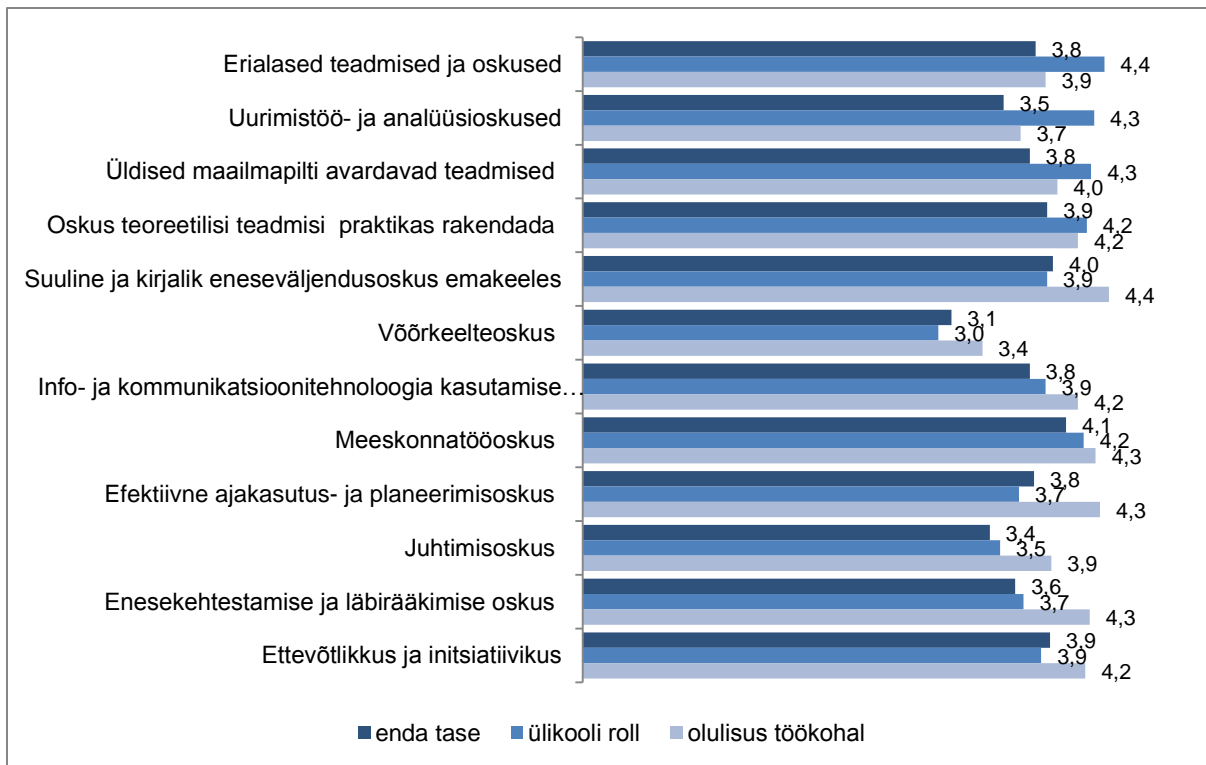
Joonis 3. Vastajate jagunemine õppekava raames praktikal käimise lõikes (% vastanutest, N=86).

Vastanutelt küsiti, kas nad said ülikoolis õpinguteks piisavalt tuge (nt tuutoritelt, karjääri- ja õppekorraldusnõustajatelt, sekretäridelt, psühholoogidelt). 44% vastas, et nad ei vajanud sellist tuge ja 34% said piisavalt tuge. Probleemiks on asjaolu, et 9% vastanutest ei saanud oma sõnul piisavalt tuge ja 13% ei olnud sellistest võimalustest teadlik.

Joonis 4. Vastajate jagunemine hinnangu lõikes ülikooli õpinguteks vajaliku toe osas (% vastanutest, N=86).

Vastanutel paluti hinnata mitmeid pädevusi kolmest aspektist – esiteks, hinnang oma pädevuse tasemele, teiseks, hinnang, kuivõrd ülikooliõpingud aitasid kaasa selle pädevuse kujunemisele ja kolmandaks, kui oluline on pädevus praegusel ametikohal. Üldjuhul on enda pädevusi hinnatud suhteliselt sarnaselt (keskmine hinnang vahemikus 3.1 - 4.1), kõige kõrgem hinnang on antud meeskonnatöökusele, suulisele ja kirjalikule väljendusoskusele emakeeles, ettevõtlikkusele ja initsiatiivikusele ning oskusele teoreetilisi teadmisi praktikas rakendada. Kõige madalam hinnang on antud enda võõrkeeleoskusele, kuid ka juhtimisoskusele ning uurimistö- ja analüüsioskusele.

Joonis 5. Keskmine hinnang pädevustele, sh enda tasemele, ülikooli rollile ja olulisusele töökohal.

Märkus: hinnangud skaalal 1) minu tase 1 – väga madal, 5 – väga kõrge; 2) ülikooliõpingud aitasid kaasa 1 – vähe, 5 – väga oluliselt; 3) olulisus minu ametikohal 1 – vähe oluline, 5 – väga oluline. Vastajate arv sõltub küsimustest, varieerudes 81-82 vahel.

Hinnangud sellele, kas ülikooliõpingud aitasid kaasa pädevuse kujunemisele, varieeruvad samuti suhteliselt vähe (keskmine hinnang vahemikus 3.0 - 4.4). Kõige kriitilisemalt on vastajad suhtunud ülikooliõpingute rolli võõrkeeleoskuse kujundamisele, kuid madalamalt on hinnatud ka õpingute rolli juhtimisoskuse, enesekehtestamise ja läbirääkimiste oskuse ning efektive ajakasutus- ja planeerimisoskuse kujundamisel. Kõige kõrgemalt on hinnatud ülikooliõpingute rolli erialaste teadmiste ja oskuste, uurimistö- ja analüüsi oskuste ning üldiste maailmapilti avardavate teadmiste kujundamisel.

Pädevuste olulisus töökohal varieerub sarnaselt eelnevatega suhteliselt vähe (keskmine hinnang vahemikus 3.4 - 4.4), kõige olulisemaks peetakse suulist ja kirjalikku eneseväljendamisoskust emakeeles, meeskonnatööoskust, efektive ajakasutus- ja planeerimisoskust ning enesekehtestamise ja läbirääkimiste oskust. Vähem oluliseks on hinnatud võõrkeeleoskust. Suuremad erinevused ülikooli rolli ja pädevuse olulisuse vahel esinevad efektive ajakasutus- ja planeerimisoskuse ning enesekehtestamise ja läbirääkimiste oskuse osas, kus õpingud ei ole oluliselt toetanud pädevuse kujundamist, kuid mis siiski töökohal on olulised.

Lisaks paluti vastanutel hinnata rahulolu erinevate õpingutega seotud aspektidega. Rõõm on tõdeda, et kõik vastanud on rahul ülikooli valikuga ja praktiliselt kõik eriala valikuga. Ka õppejõudude ja õpetamisega, õppekava sisuga, praktikavõimaluste ja juhendamisega ollakse üldjuhul rahul, seda on väitnud 81%-89% vastanutest. Veidi kriitilisemad ollakse õppetöö korralduse (78%) ja ülikooli poolt pakutava nõustamisteenuse (62%) osas. Üldjuhul on õppega seotud aspektidega enam rahul avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanud võrreldes päevase õppe lõpetanutega, eriti suured erinevused esinevad rahulolus õpetamise, juhendamise ja õppetöö korraldusega, kus avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanud on oluliselt rohkem rahul.

Tabel 6. Hinnang õpingute ja praeguse ametikohaga seotud väidetele (nõustun täiesti+pigem nõustun vastanute osakaal, % vastajatest, N=82)

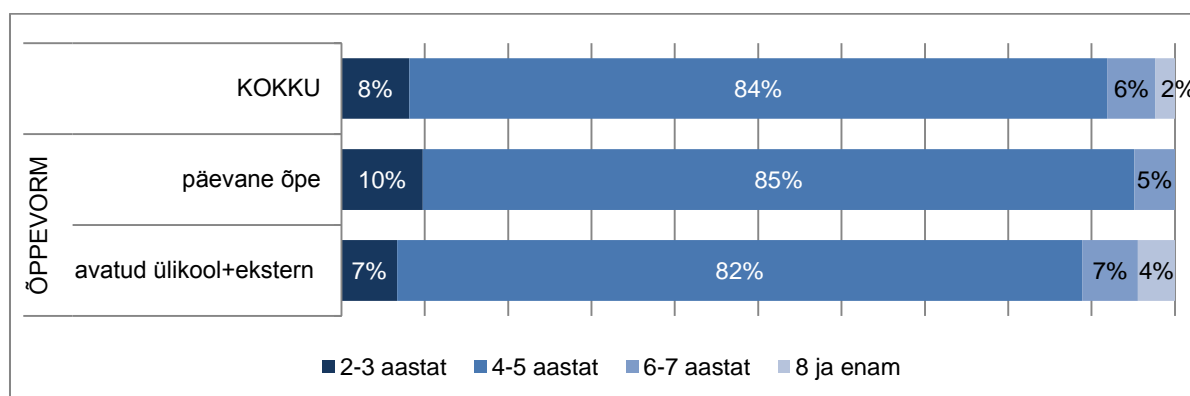
	ÕPPEVORM		
	KOKKU	päevane õpe	avatud ülikool+ekstern
Olen rahul oma õppekava/eriala valikuga	98%	97%	98%
Olen rahul ülikooli valikuga	100%	100%	100%
Olen rahul läbitud õppekavaga (ülesehitus, valikuvõimalused jm)	85%	82%	88%
Olen rahul praktikavõimalustega	82%	79%	85%
Olen rahul õppejõudude ja õpetamise tasemega	89%	82%	95%
Olen rahul juhendamise	81%	72%	90%
Olen rahul õppetöö korraldusega	70%	59%	79%
Olen rahul ülikooli poolt pakutud nõustamisteenustega	62%	62%	62%
Olen oma praeguse tööga rahul	90%	92%	88%
Tulen oma praeguses töökohas tööalaselt hästi toime	100%	100%	100%
Tunnen end tööturul konkurentsivõimelisena	83%	83%	83%

Märkus: protsentide arvutamisel on välja arvatud need vastajad, kes märkisid „ei oska hinnata“.

Ka tööalaselt tulevad lõpetanud enese hinnangul hästi toime, seda on väitnud kõik vastajad. Enamik vastanutest (90%) on rahul oma praeguse tööga ning suurem osa vastajatest (83%) tunnevad end tööturul konkurentsivõimelisena.

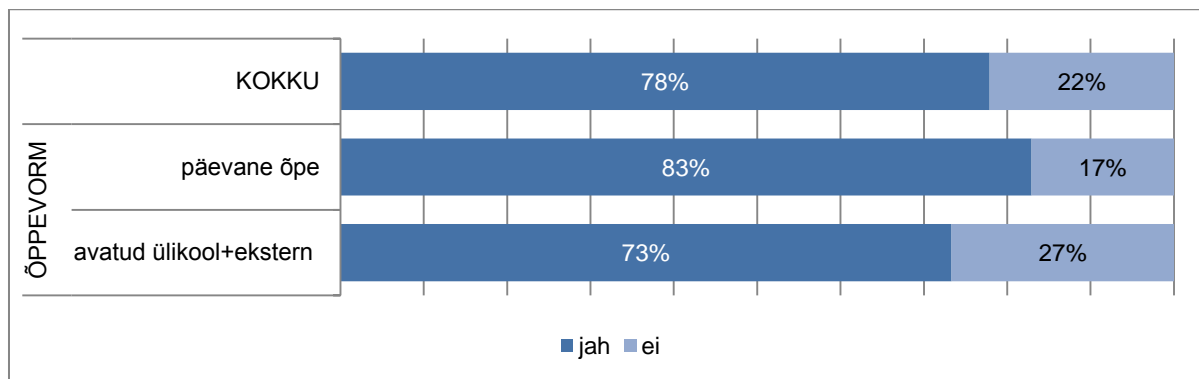
Õpingute läbimise aeg

Keskmiselt kulub vastanutel õppekava läbimiseks 4,7 aastat, 84% lõpetanutest õppis 4-5 aastat. Õppevormi lõikes siin märkimisväärsed erinevusi ei esine, päevases õppes olivad lõpetasid õpingud mõnevõrra lühema ajaga kui muus õppevormis õppinud.

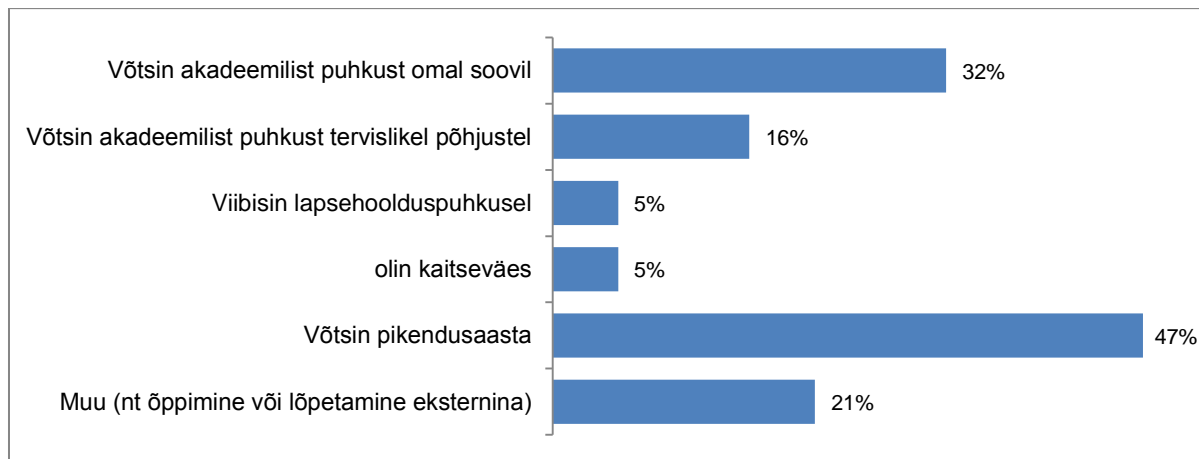
Joonis 6. Vastajate jagunemine õppekava läbimiseks kulunud ajaperioodi lõikes (% vastanutest, N=86)

Nominaalajaga¹ läbis õppekava 78% lõpetanutest. Päevase õppe lõpetanute puhul on nominaalajaga läbinute osakaal veidi kõrgem võrreldes avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanutega.

Joonis 7. Vastajate jagunemine nominaalajaga õppekava läbimise lõikes (% vastanutest, N=86).

Peaaegu pooled nominaalajast kauem õppijad märkisid, et võtsid pikendusaasta ja kolmandik, et võtsid akadeemilist puhkust omal soovil. Kuna nominaalajast kauem õppijate grupp on väike, ei analüüsitud vastuseid õppevormi lõikes.

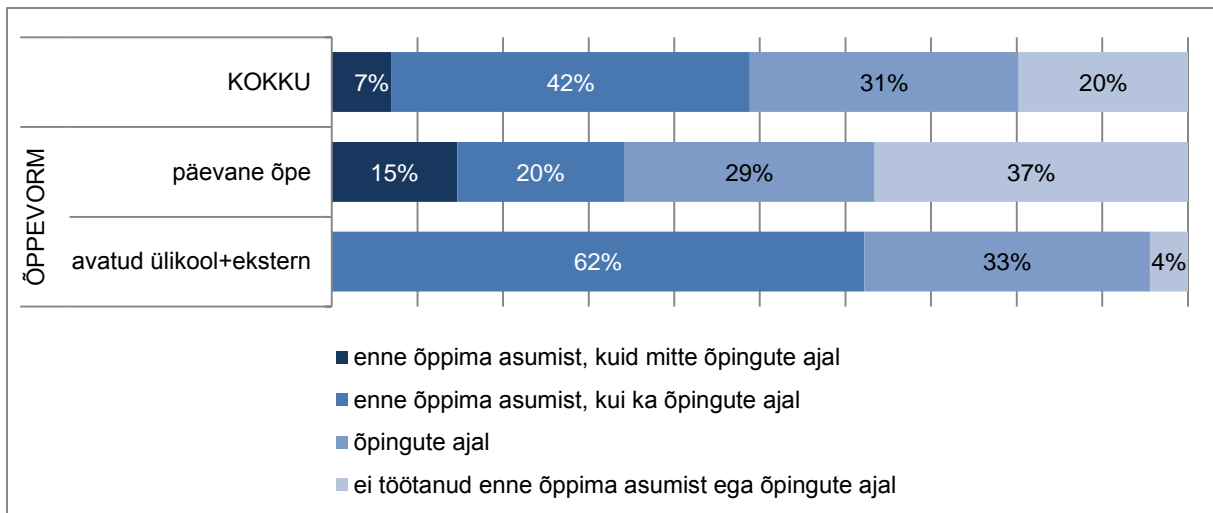
Joonis 8. Põhjustused nominaalajast kauem õppimiseks (% nominaalajast kauem õppijatest, N=19).

Märkus: märkida võis mitu varianti.

Töötamine õpingute ajal

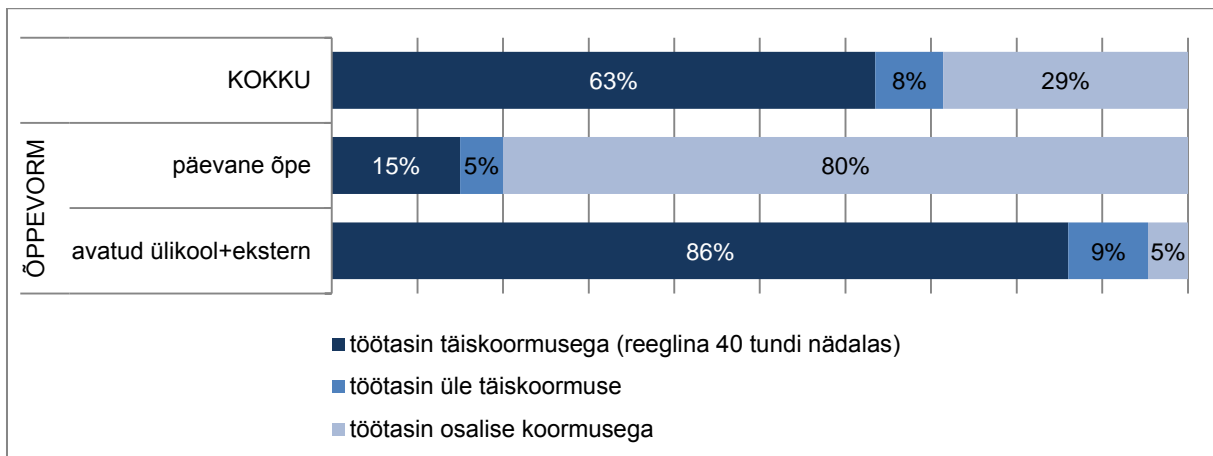
Õpingute ajal töötas keskmiselt 73% vastanutest, neist enam kui pooled töötasid juba enne õpinguid. Õpingute ajal töötamine on üsna erinev sõltuvalt õppevormist - vähem on õpingute ajal töötajaid päevase õppe lõpetanute seas. Avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanutest töötas õpingute ajal lausa 95%, seejuures kaks kolmandikku neist töötas juba enne õpinguid. Õpingute ajal töötamine võib mõjutada õpinguid, sellele viitavad ka küsitlusandmed. Kui nendest üliõpilastest, kes õpingute ajal ei töötanud, lõpetas nominaalajaga 87%, siis õpingute ajal töötajatest vaid 75%.

¹ Nominaalaeg on aeg, mis on ette nähtud õppekava läbimiseks. Näiteks bakalaureuseõppe nominaalaeg on 3 aastat, magistriõppes 2 aastat ja doktoriõppes 4 aastat. Nominaalaja sisse ei arvestata akadeemilist puhkust.

Joonis 9. Vastajate jagunemine õpingute ajal töötamise lõikes (% vastanutest, N=86).

Ligi kolmveerand (71%) õpingute ajal töötajatest töötasid täis- või suurema koormusega. Õppevormi lõikes esinevad siin suured erisused. Avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanutest, kes õpingute ajal töötasid, töötas täis- või suurema koormusega 95% vastanutest, päevase õppe lõpetanutest ainult 20%.

Joonis 10. Vastajate jagunemine õpingute ajal töötamise koormuse lõikes (% õpingute ajal töötajatest, N=63).

Huvitava tulemusena arvavad vaid pooled õpingute ajal töötajatest, et õpingute ajal töötamine takistab õppetöös osalemist. Seda, et õpingute ajal töötamine takistab õpingute nominaalajaga lõpetamist, arvab kaks kolmandikku õpingute ajal töötajatest. Mõlema väite puhul on päevase õppe lõpetanud negatiivsemalt meelestatud töötamise mõju osas õppimisele. Samas arvab 43% õpingute ajal töötajatest, et töötamine hoopis soodustab õppetöös osalemist.

Tabel 7. Vastajate jagunemine hinnangute alusel õpingute ajal töötamise mõjule (% õpingute ajal töötajatest, N=63).

		ÕPPEVORM		
		KOKKU	päevane õpe	avatud ülikool+ekstern
õppetöös osalemist	soodustab	43%	25%	51%
	takistab	54%	70%	47%

ÕPPEVORM				
	ei mõjuta	3%	5%	2%
õppekava läbimist nominaalajaga	soodustab	25%	5%	35%
	takistab	65%	80%	58%
	ei mõjuta	10%	15%	7%
erialaste teadmiste ja oskuste omandamist	soodustab	89%	75%	95%
	takistab	6%	10%	5%
	ei mõjuta	5%	15%	0%
töölalast arengut	soodustab	87%	80%	91%
	takistab	10%	10%	9%
	ei mõjuta	3%	10%	0%
ühiskondlikku aktiivsust	soodustab	56%	65%	51%
	takistab	40%	25%	47%
	ei mõjuta	5%	10%	2%

Märkus: „soodustab“ tähistab „kindlasti soodustab“ ja „pigem soodustab“ vastanute osakaalu, „takistab“ tähistab „kindlasti takistab“ ja „pigem takistab“ vastanute osakaalu.

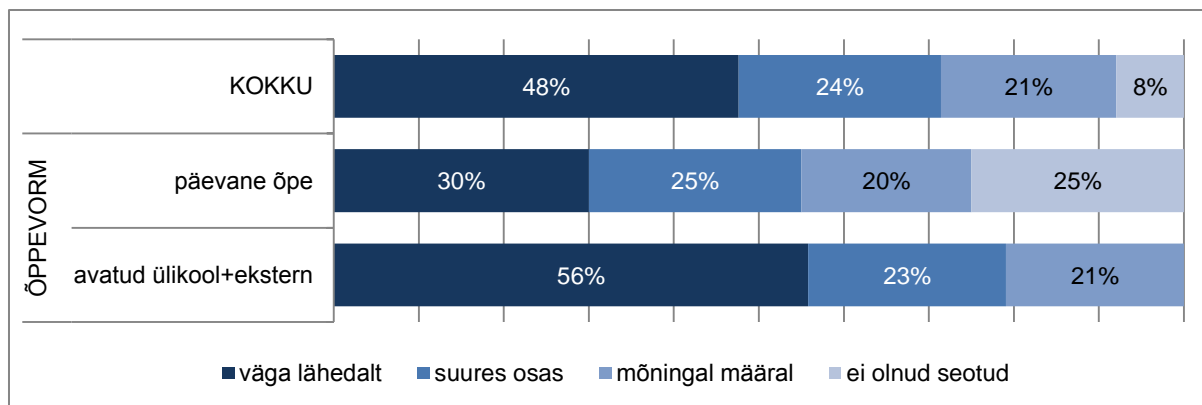
Küll aga ollakse valdavalt seda meelt, et õpingute ajal töötamine soodustab töölalast arengut ja erialaste teadmiste ja oskuste omandamist. Samuti arvavad veidi enam kui pooled õpingute ajal töötajatest, et õpingute ajal töötamine soodustab ühiskondlikku aktiivsust.

Üldjuhul on kõige olulisem põhjus õpingute ajal töötamiseks varasema töökoha olemasolu, selle põhjuse tõid töötamise peamise põhjusena välja ligi pooled õpingute ajal töötajatest (47%). Teiseks olulisemaks põhjuseks on majanduslik toimetulek. Õppevormi lõikes saab siin välja tuua erisused – kui päevase õppe lõpetanute jaoks domineerib majanduslikel põhjustel töötamine (majanduslik toimetulek ja soov teenida lisaraha), siis avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanute jaoks on peamiseks põhjuseks varasema töökoha olemasolu.

Tabel 8. Õpingute ajal töötamise peamine põhjus (% õpingute ajal töötajatest, N=62)

ÕPPEVORM			
	KOKKU	päevane õpe	avatud ülikool+ekstern
ei oleks tulnud muidu majanduslikult toime	24%	35%	19%
hirm kaotada senine töökoht	2%	0%	2%
soov ennast teostada	3%	5%	2%
soov lisaraha teenida	11%	35%	0%
soov omandada üldist töökogemust	2%	5%	0%
soov saada erialast töökogemust	6%	5%	7%
tehti hea pakkumine	3%	10%	0%
õpingutest jäi aega üle	2%	5%	0%
töötasin enne õpinguid, õppimine oli lisategevus	47%	0%	69%

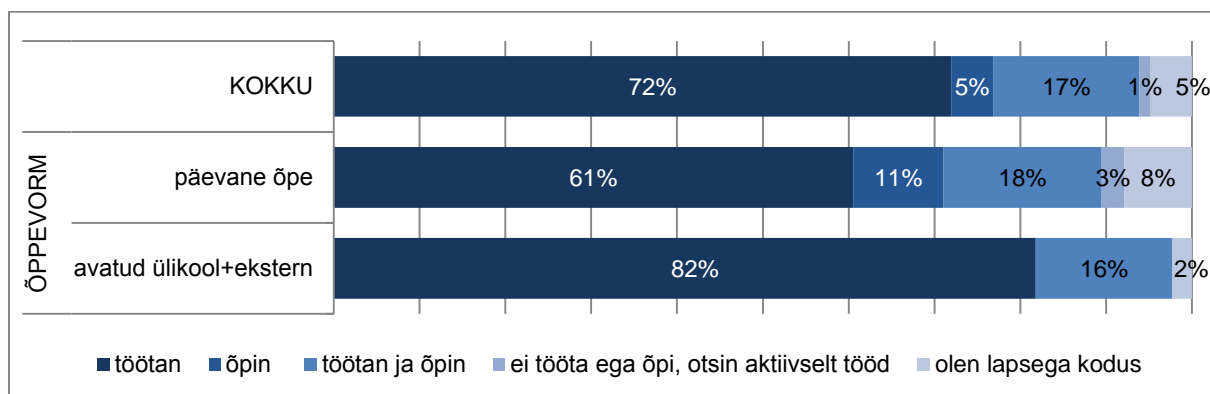
Ligi kolmveerandi (72%) õpingute ajal töötajate töö oli tihedalt või suures osas seotud õpitava erialaga, 21%-l mõningal määral ning 8%-l ei olnud töö õpitava erialaga üldse seotud. Avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanute õpingute aegne töökoht oli oluliselt enam seotud õpitava erialaga võrreldes päevase õppe lõpetanutega, viimaste puhul ei olnud 45% õpingute aegne töökoht õpitava erialaga seotud või oli seotud vähesel määral.

Joonis 11. Vastajate jagunemine õpingute aegse töö ja õpitava eriala seotuse lõikes (% õpingute ajal töötajatest, N=63).

Lõpetamisjärgne tegevus

Üks osa vilistlaste küsitlusest keskendus lõpetanute tegevusele peale lõpetamist. Selgub, et enamik vastanutest on endiselt aktiivsed, õppides edasi või töötades. Tööd otsib vaid 1% vastanutest ja lapsega on kodus 5% vastanutest. Lõpetajad, kes ei tööta ega õpi ning ei otsi ka aktiivselt tööd, vastanute seas puuduvad. Edasiõppijate osakaal on mõnevõrra kõrgem päevase õppe lõpetanute seas, kus õpingutega on seotud 29% vastanutest, sh nendest enam kui pooled töötavad ja õpivad samaaegselt. Päevase õppe lõpetajatest on mõnevõrra enam ka lapsega kodus olijaid.

Joonis 12. Vastajate jagunemine lõpetamisjärgse tegevuse lõikes (% vastanutest, N=82).

Märkus: 4 vastajat, kes jätsid vastamata, märkisid, et nende kohta kehtivad mitu küsimuses toodud varianti.

Valdav osa edasiõppijatest õpib edasi kõrgkoolis – 18-st edasiõppijast 14; 2 õpib edasi täiendusõppes ja 2 kutseõppeasutuses. Kõrgkoolis edasiõppijatest (kokku 14) 9 õpib edasi Tartu Ülikoolis samal erialal, 1 Tartu Ülikoolis teisel erialal, 1 mõnes teises Eesti ülikoolis samal erialal ja 3 mõnes teises Eesti ülikoolis teisel erialal. Kõrgkoolis edasiõppijatest enamik (12 vastajat) õppis edasi magistriõppes, 1 bakalaureuseõppes ja 1 integreeritud õppes. Kuna edasi õppis vaid 18 vastajat, siis ei analüüsita tulemusi õppevormi lõikes ning ka üldistustesse tuleb suhtuda reservatsiooniga.

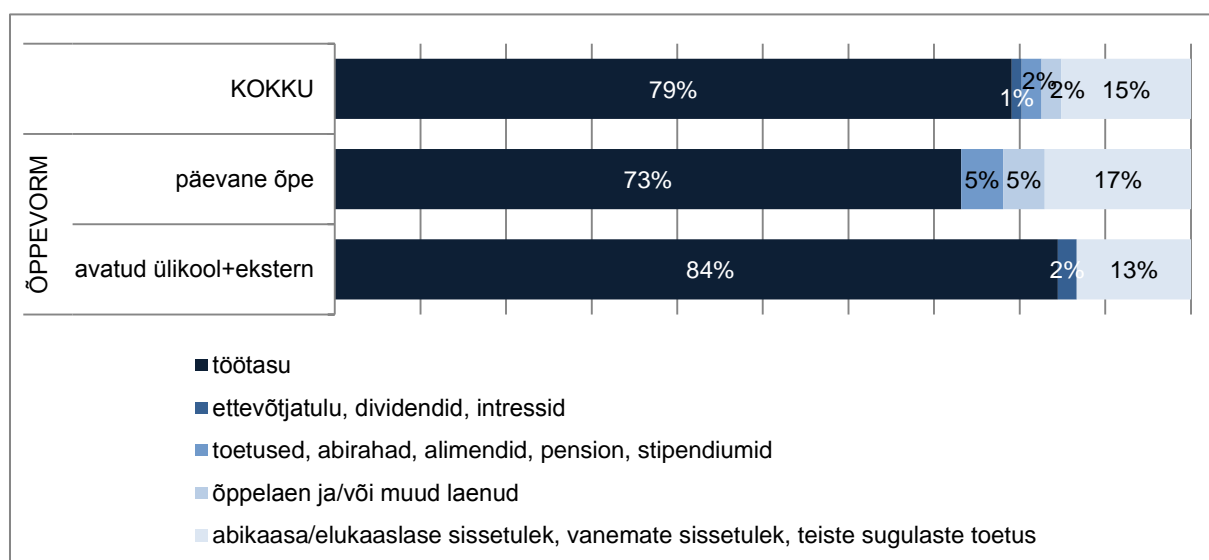
Paljud edasiõppijad (89%) väitsid, et oluline põhjus edasiõppimiseks oli soov ennast täiendada. Peaaegu sama oluline oli ka saada parem töökoht või kindlustada praegune töökoht. Oluliste põhjusena toodi välja ka soovi alustada akadeemilist karjääri, saada kõrgemat palka ning omandada

võimalikult kõrge haridustase. Tunduvalt väiksema osa edasiõppijate jaoks oli oluline põhjus edasiõppimiseks asjaolu, et nad ei leidnud sobivat tööd.

Tabel 9. Edasi õppimise põhjused (oluline+pigem oluline vastanute osakaal, % peale lõpetamist edasi õppijatest, N=18).

	KOKKU
soov ennast täiendada	89%
soov alustada akadeemilist karjääri	72%
soov saada kõrgemat palka	72%
saada parem töökoht/ kindlustada oma praegune töökoht	83%
soov omandada võimalikult kõrge haridustase	67%
ei leidnud sobivat tööd	28%

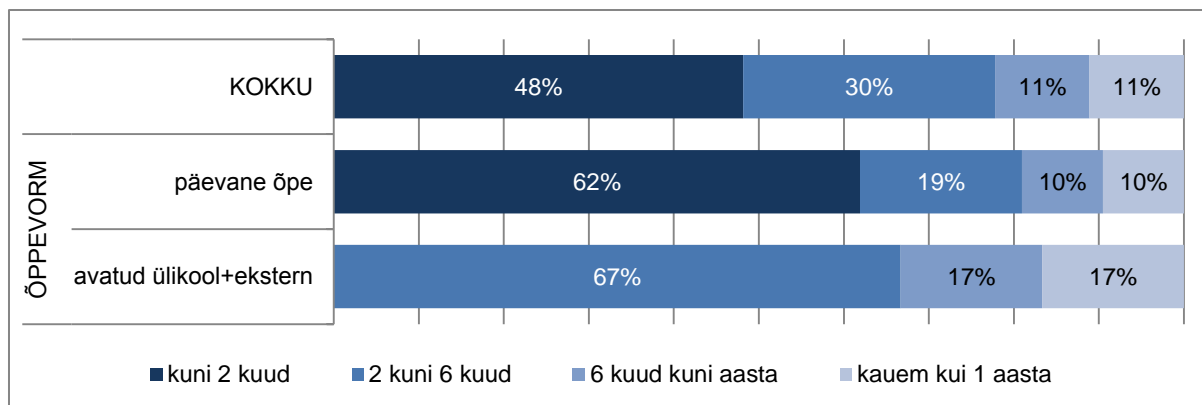
Enam kui kolmveerandi vastanute peamiseks sissetulekuallikaks on töötasu ning 15% vastanute peamiseks sissetulekuallikaks on abikaasa, elukaaslase või vanemate sissetulek. Teised sissetulekuallikad on marginaalse tähtsusega – 2%-i vastanute peamiseks sissetulekuallikaks on toetused, abirahad, pension või stipendiumid, 2%-l õppelaen või muu laen ja 1%-l ettevõtjatulu, dividendid või intressid. Päevase õppe lõpetanute puhul on töötasu osakaal peamise sissetulekuallikana väiksem ning laenude, toetuste ja lähedaste toetuse osakaal suurem.

Joonis 13. Vastajate jagunemine peamise sissetulekuallika lõikes (% vastanutest, N=86).

Praeguse töökooha leidmine

61% praegu töötavatest vastanutest töötas juba õpingute ajal. Nendest lõpetanutest, kes ei töötanud juba õpingute ajal, kuid kes küsitlusele vastamise hetkel töötasid, leidis erialase töö poole aasta jooksul 78%. Kuni kaks kuud kulus töö leidmiseks 48%-l, 30%-l kaks kuni kuus kuud, 11%-l pool aastat kuni aasta ning 11% pidi tööd otsima kauem kui aasta. Õppevormi lõikes kahjuks üldistusi teha ei saa, kuna vaadeldav valim on gruppide lõikes väga väike — töötavaid avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetajaid, kes ei töötanud juba õpingute ajal, on ainult 6.

Joonis 14. Vastajate jagunemine lõpetamise järgse töö leidmise kiiruse lõikes (% töötavatest lõpetanutest, kes ei töötnud juba õpingute ajal, N=27).

Märkus: ei küsitud nendelt, kelle töö ei ole õpitud erialaga seotud, vt ka Joonis 21.

Kõige enam on lõpetanud töökoha saanud isikliku pakkumise kaudu, mida märkis 41% töötavatest lõpetanutest. Teisi kanaleid on märgitud oluliselt harvemini. Veidi enam on välja toodud ise tööandjaga ühenduse võtmist (7% vastajatest), sugulaste või tuttavate abi (7%), meediat (7%), praktilik olemist (6%) ja personaliotsingu portaali (6%).

Tabel 10. Kõige olulisem kanal töökoha leidmisel (% töötavatest lõpetanutest, N=71).

	ÕPPEVORM		
	KOKKU	päevane õpe	avatud ülikool+ekstern
võtsin tööandjaga ise ühendust (konkreetselt tööpakkumist ei olnud)	7%	11%	5%
seda tööd pakuti mulle isiklikult	41%	46%	37%
kasutasin sugulaste või tuttavate abi	7%	7%	7%
olin selles organisatsioonis praktilik	6%	7%	5%
leidsin tööpakkumise ajalehe-, TV-, raadio- või muust avalikust reklaamist	7%	11%	5%
leidsin tööpakkumise internetist	3%	7%	0%
sain tööpakkumise personaliotsingu portaalist (CV Online, CV Keskus vmt)	6%	7%	5%
leidsin töökoha Eesti Töötukassa kaudu	1%	4%	0%
töötasin sellel töökohal juba õpingute ajal	23%	0%	37%

Õppevormi lõikes esineb teatud erisusi. Näiteks märkis enam kui kolmandik avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanutest, et töötasid ametikohal juba õpingute ajal, kuid mitte keegi päevase õppe lõpetanutest. Selle võrra on päevase õppe lõpetanute jaoks mitmete teiste kanalite kasutamine sagedasem.

Töötavate lõpetajate arvates olid töö leidmisel kõige olulisemad tegurid omandatud eriala (82% töötavatest lõpetajatest) ja eesti keele oskus (73%). Teistest teguritest toodi esile omandatud kõrvalerialasid (58%) ja eelnevat töökogemust samas valdkonnas (58%). Ebaoluliseks pidasid vastanud välismaal töötamist ja õppimist, vähemolulisemaks ka karjääriteenuseid. Üldjuhul on päevase õppe lõpetanud enamikke tegureid tähtsamaks hinnanud võrreldes avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanutelega, suuremad erinevused esinevad hinnangutes omandatud kõrvalerialale, õpingute ajal läbitud praktikale ja inglise keele oskusele, mida päevase õppe lõpetanud on võrreldes

avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanutega hinnanud tunduvalt olulisemaks teguriks töökoha leidmisel.

Tabel 11. Tegurite tähtsus töökoha leidmisel (nõustun täiesti+pigem nõustun vastanute osakaal, % töötavatest lõpetanutest, N=73).

	ÕPPEVORM		
	KOKKU	päevane õpe	avatud ülikool+ekstern
omandatud (pea)eriala/ erialad	82%	87%	79%
omandatud kõrvaleriala(d)	58%	67%	51%
lõputöö teema	22%	23%	21%
õppealased saavutused	27%	33%	23%
läbitud täienduskoolitused	44%	40%	47%
Tartu Ülikooli maine	44%	40%	47%
õpingute ajal läbitud praktika	47%	60%	37%
eelnev töökogemus samas valdkonnas	58%	57%	58%
välismaal õppimine	3%	3%	2%
välismaal töötamine	8%	10%	7%
eesti keele oskus	73%	77%	70%
inglise keele oskus	40%	50%	33%
teiste võõrkeelte oskus	30%	30%	30%
karjääriteenused	10%	10%	9%

Töökoha valikul hinnati olulisteks teguriteks praktiliselt kõik küsitluses etteantud tegurid, neist kõige olulisemateks peeti töökoha valikul häid karjääri- ja arenguvõimalusi (oluline 93% töötavate lõpetanute jaoks), pikka puhkust (92%), töökoha asukohta (92%), enese proovilepanekut (90%) ning töö seotust õpitava erialaga (88%). Vähetähtsate põhjustena toodi välja seda, et erialast tööd ei leitud, töökoha valikul on vähemtähtsad ka soodustused.

Tabel 12. Olulised tegurid töökoha valikul (väga oluline+pigem oluline vastanute osakaal, % töötavatest lõpetanutest, N=73).

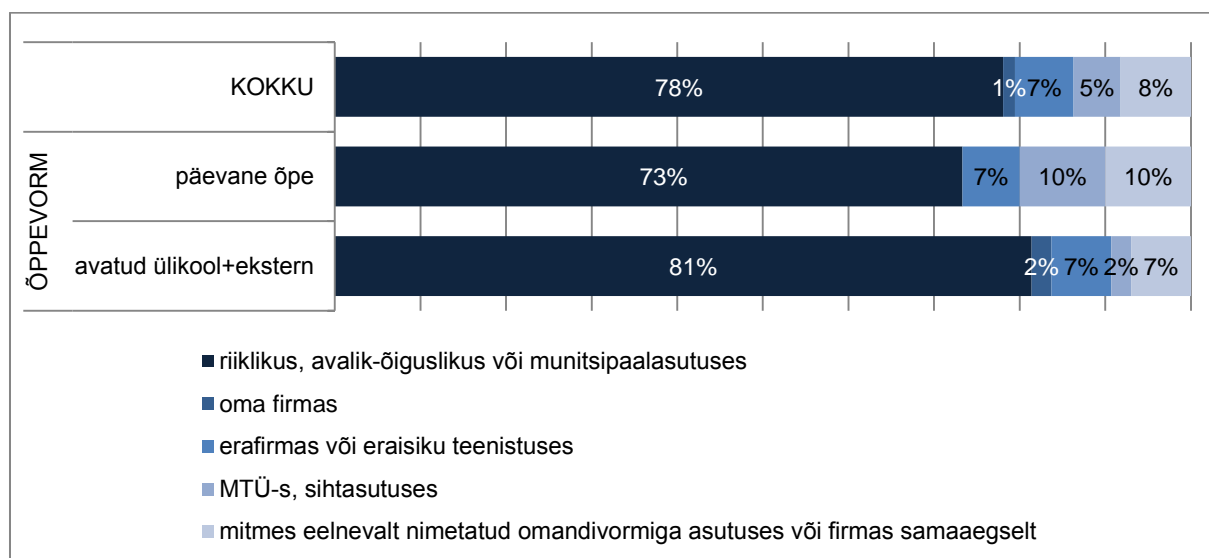
	ÕPPEVORM		
	KOKKU	päevane õpe	avatud ülikool
ametikoha/töökoha prestiiž	71%	70%	72%
enese proovilepanek	90%	97%	86%
hea palk	81%	77%	84%
head karjääri- ja arenguvõimalused	93%	97%	91%
head töökaaslased	82%	90%	77%
paindlik töögraafik	70%	70%	70%
pikk puhkus	92%	97%	88%
sobiv asukoht	92%	97%	88%
soodustused (ametiauto vms)	45%	40%	49%
töö oli õpitud erialaga seotud	88%	87%	88%
erialast tööd ei olnud	26%	37%	19%

Õppevormi lõikes väga suuri erinevusi ei esine, kuid võib välja tuua, et päevase õppe lõpetajate jaoks on võrreldes teistes õppevormides lõpetanutega mõnevõrra olulisemad head töökaaslased, enese proovilepanek, pikk puhkus ja töökoha asukoht; avatud ülikooli õppe lõpetanute jaoks aga hea palk ja

soodustused. Päevase õppe lõpetanud on keskmisest enam välja toonud ka seda, et nad ei leidnud erialast tööd.

Praeguse töökoha kirjeldus

Enam kui kolmveerand (78%) töötavatest lõpetanutest töötavad avalikus sektoris, teiste omandivormide osakaal on oluliselt väiksem — erasektoris töötab 7% töötavatest lõpetanutest; oma firma on 1%-l, kolmandas sektoris töötab 5% ning mitmes erineva omandivormiga ettevõttes töötab 8% vastanutest. Avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanute seas on mõnevõrra rohkem avalikus sektoris töötajaid.

Joonis 15. Vastajate jagunemine töökoha lõikes (% töötavatest lõpetanutest, N=73).

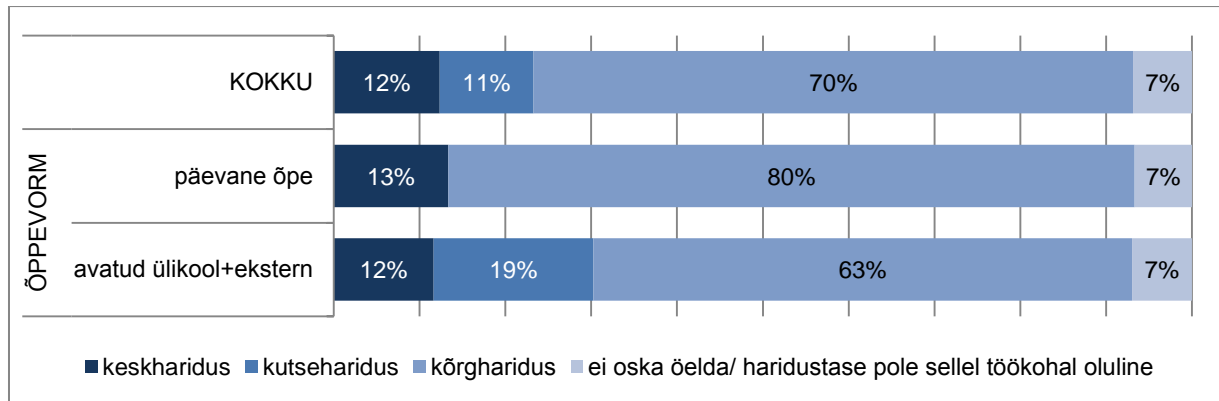
29% töötavatest lõpetanutest töötavad tippspetsialistina, 21% on kõrgem ametnik või juht, 25% ametnik, 15% tehnik või keskastme spetsialist, 5% teenindus- või müügitöötaja ja 3% oskus- või käsitöölise. 3% töötavatest lõpetanutest ei osanud oma ametikohta määratleda. Tippspetsialistide osakaal on suurem päevase õppe lõpetanute seas, kuid avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanute seas on suurem osakaal juhtide ja ametnikena töötajatel. Viimastena nimetatud õppevormi lõpetanute seas puuduvad ka teenindus- või müügitöötaja ning oskus- või käsitöölise töötavad inimesed.

Tabel 13. Vastajate jagunemine ametikoha lõikes (% töötavatest lõpetanutest, N=73).

	ÕPPEVORM		
	KOKKU	päevane õpe	avatud ülikool+ekstern
kõrgem ametnik/juht	21%	13%	26%
tippspetsialist	29%	37%	23%
tehnik või keskastme spetsialist	15%	13%	16%
ametnik	25%	13%	33%
teenindus- või müügitöötaja	5%	13%	0%
oskus- või käsitöölise	3%	7%	0%
ei oska öelda	3%	3%	2%

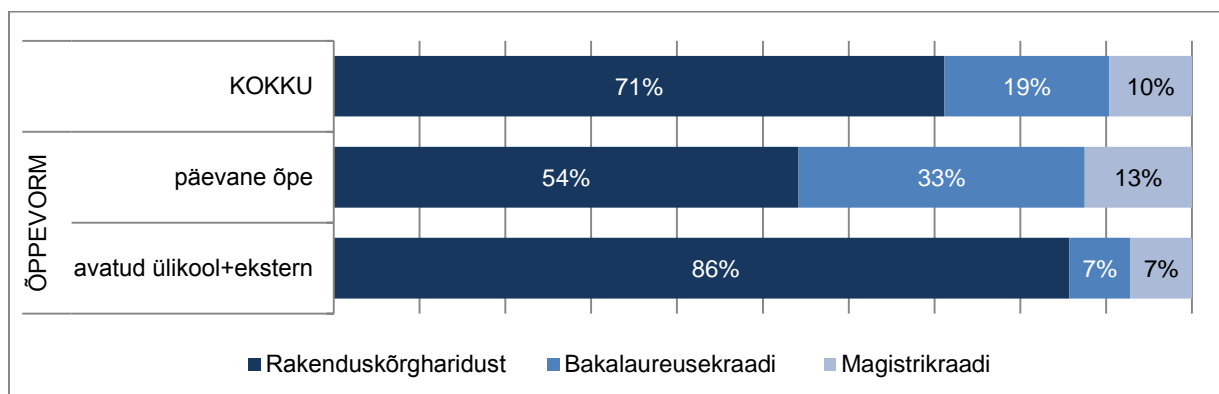
Enamiku (70%) töötavate lõpetanute ametikoht eeldab kõrgharidust, vaid 12%-i töökoht eeldab keskharidust ja 11%-i töökoht kutseharidust; samas ei osanud 7% vastanutest öelda, millist

haridustaset töökoht eeldab või pole haridustase töökohal oluline. Päevase õppe lõpetanute seas on madalamate nõuetega ametikohal töötajate osakaal väiksem, mis ei ole küll kooskõlas infoga ametikohtade kohta, st päevase õppe lõpetanute seas on madalamal ametikohal töötavate inimeste osakaal suurem. Siin tuleb meeles pidada, et vaatluse all olevad grupid on suhteliselt väikesed ja seetõttu mõjutatud üksikutest vastustest.

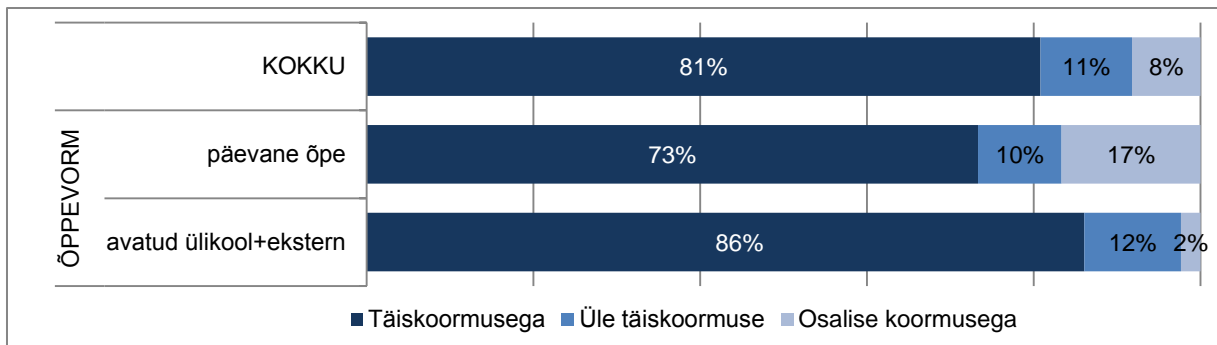
Joonis 16. Vastajate jagunemine haridustaseme põhjal, mida eeldab praegune ametikoht (% töötavatest lõpetanutest, N=73).

Juhul, kui vastajate töökoht eeldab kõrgharidust, küsiti, millist taset täpsemalt töökoht eeldab. 71% nendest, kelle töökoht eeldab kõrgharidust, vastasid, et nende töökoht eeldab rakenduskõrgharidust, 19%-i töökoht eeldab bakalaureusekraadi ja 10%-i töökoht magistrikraadi. Päevase õppe lõpetanute seas on nende osakaal, kelle töökoht eeldab bakalaureuse- või magistrikraadi, suurem.

Joonis 17. Vastajate jagunemine kõrghariduse taseme põhjal, mida eeldab praegune ametikoht (% töötavatest lõpetanutest, kelle ametikoht eeldab kõrgharidust, N=52).

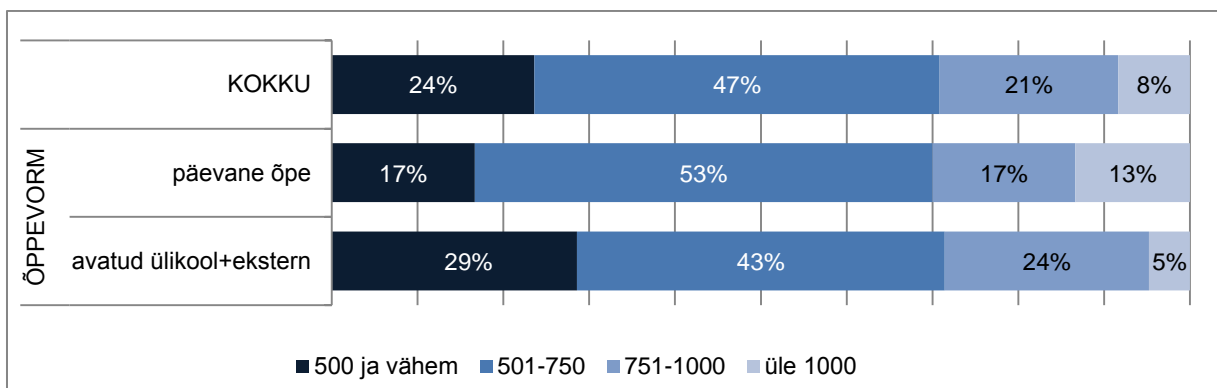
Enamik töötavatest lõpetanutest (81%) töötavad täiskoormusega ja 11%-i töökoormus on täiskoormusest kõrgem. Osalise koormusega töötab vaid 8% lõpetanutest. Osalise koormusega töötavad enam päevase õppe lõpetanud, mis võib olla seotud nende edasiõppimisega.

Joonis 18. Vastajate jagunemine töökoormuse lõikes (% töötavatest lõpetanutest, N=73).

Osalise koormusega töötajatest (kokku 7) üks töötab alla 10 tunni nädalas, kaks töötab 10-19 tundi nädalas, üks töötab 20-29 tundi nädalas ja kolm töötab 30-39 tundi nädalas. Neist vaid üks töötab osalise koormusega omal soovil, ülejäänud tõid välja, et sooviksid töötada täiskoormusega, kuid tööandja ei võimalda seda (üks osalise koormusega töötaja jättis sellele küsimusele vastamata).

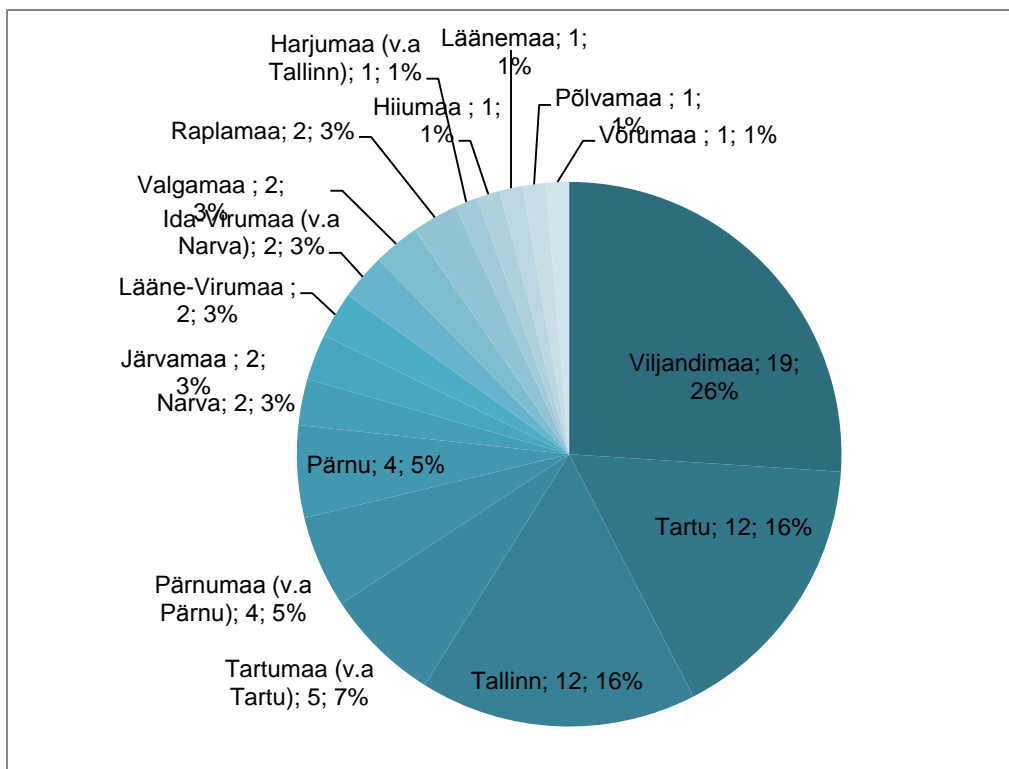
Ligikaudu kolmveerand töötavatest lõpetanutest teenivad kõrgemat palka kui Eesti keskmine töötasu (2010. aastal – 792 eurot), sh kuni 500 eurot teenib 24% lõpetajatest, kes töötavad, 501-750 eurot 47%, 751-1000 eurot 21% ja üle 1000 euro 8% lõpetajatest. Avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanute keskmine brutopalk on mõnevõrra madalam võrreldes päevase õppe lõpetanute palgaga.

Joonis 19. Vastajate jagunemine brutokuupalga suuruse lõikes (eurodes, % töötavatest lõpetanutest, N=72).

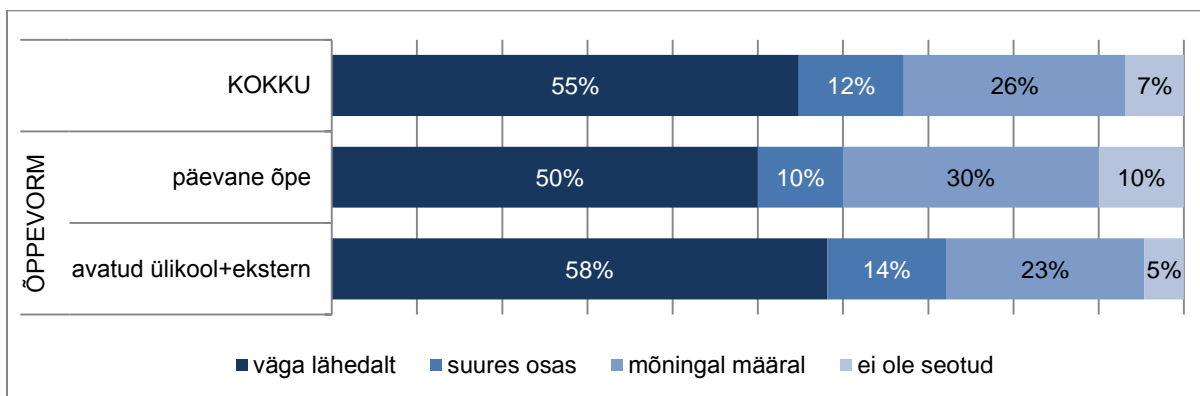
Märkus: üks inimene ei nõustunud palka avaldama. Andmetest võeti arvesse brutopalk, juhul, kui toodud oli ainult netopalk, teisendati see brutopalgaks, samuti teisendati osalise koormusega töötajate töötasu täiskoormuse töötasule. Teisendustes ei võetud arvesse mahaarvamisi kogumispensioni makseteks ja ülekoormusega töötavate isikute töötunde (n=8), mis ületavad normkoormust (selle kohta andmed puuduvad).

26% vastajatest töötab Viljandimaal, 23% Tartus või Tartumaal, 17% Tallinnas või Harjumaal ning 10% Pärnus või Pärnumaal. Ülejäänud maakondades töötab oluliselt vähem lõpetanuid.

Joonis 20. Vastajate jagunemine töökoha asukoha lõikes (% töötavatest lõpetanutest, N=73).

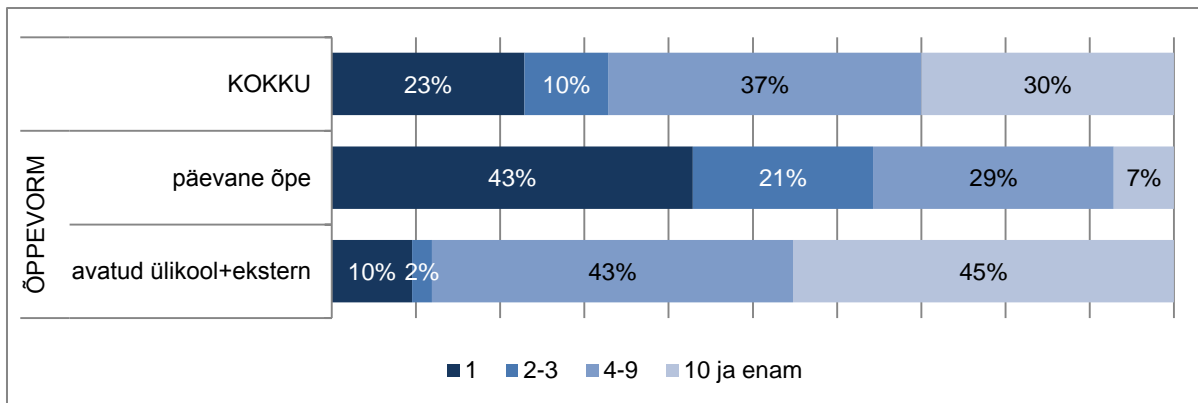
Kahe kolmandiku vastanute töö on õpitud erialaga seotud, kuid 7% ütles, et töö ei ole seotud õpitud erialaga ja 26% sõnul on töö õpitud erialaga seotud mõningal määral. Mõnevõrra enam on töö seotud õpitud erialaga avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanute puhul, kus 72% töötavatest lõpetanutest ütles, et nende töö on erialaga väga lähedalt või suures osas seotud.

Joonis 21. Vastajate jagunemine töökoha ja õpitud eriala seotuse lõikes (% töötavatest lõpetanutest, N=73).

Vaid viie vastaja töö ei ole õpitud erialaga seotud. Kolm neist ütles, et põhjus, miks praegune töö ei ole seotud õpitud erialaga, on asjaolu, et nad ei leidnud erialast tööd. Kaks neist tõid välja, et antud töö on huvitavam ning kaks, et palk ja muud töötingimused on paremad.

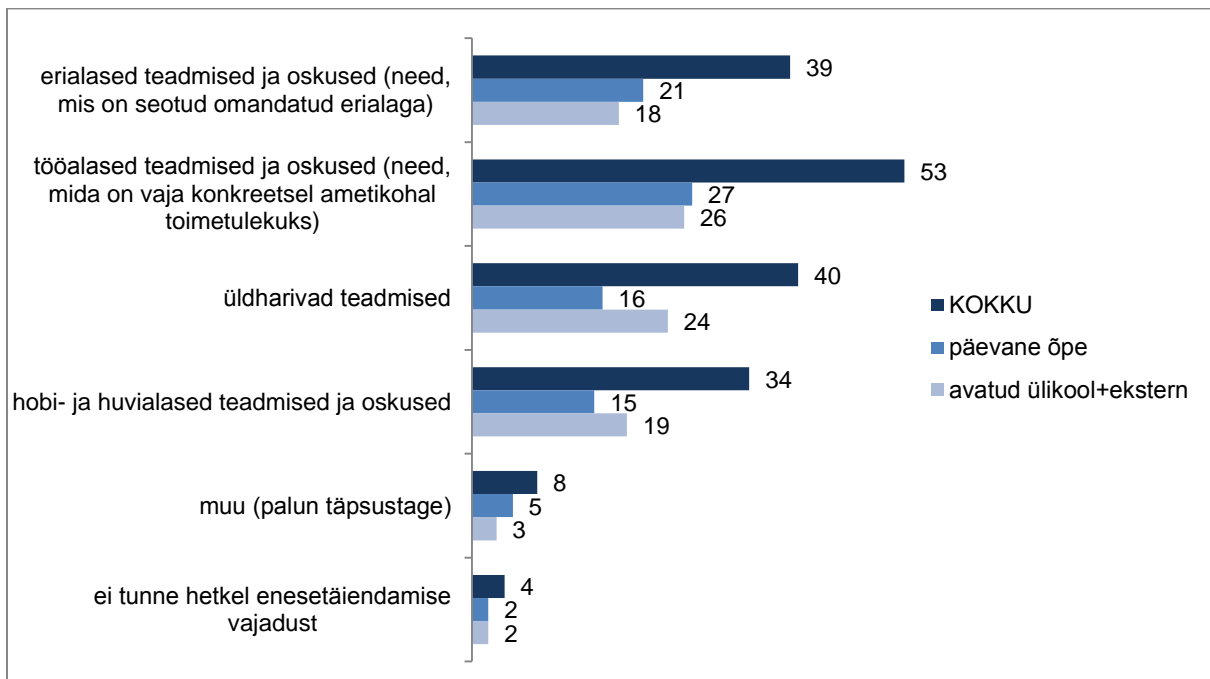
Tööstaaži lõikes on lõpetajad üsna erinevad – 23% lõpetanutest, kes töötavad erialasel töökohal, on töötanud kuni aasta, 10% on töötanud 2-3 aastat, 37% 4-9 aastat ning 30% kümme ja enam aastat. Päevase õppe lõpetanute seas on lühema staažiga töötajate osakaal oluliselt suurem, kuni aasta on töötanud 43%.

Joonis 22. Vastajate jagunemine tööstaaži lõikes erialaga seotud ametikohal (% töötavatest lõpetanutest, kelle töö seotud õpitud erialaga, N=70).

Enesetäiendamise soov

Vastanutelt uuriti, millises valdkonnas nad tunnevad enesetäiendamise vajadust. Kõige enam nimetati tööalaste teadmiste täiendamise vajadust. Kuid ligikaudu pooled tõid välja ka erialaste teadmiste ja oskuste, üldharivate teadmiste ning hobi- ja huvialaste teadmiste täiendamist.

Joonis 23. Valdkonnad, milles soovitakse end täiendada (vastajate arv, N=86)

Märkus: märkida võis mitu varianti.

Lisaks oli vastanutel võimalik täpsustada, milliste konkreetsete teadmiste või oskuste järele nad tunnevad vajadust ja millist täiendusõpet ülikool võiks pakkuda. Neli vastajat tõid välja keeleõpet, sh kaks mainisid inglise keelt. Veel märgiti arvutiõpet, raamatupidamist, muusikat.

Kokkuvõte ja järeldused

Vilistlaste küsitlusele vastas 86 Viljandi kultuuriakadeemia 2010. aastal lõpetanud (vastamismäär 55.2%), vastuste analüüs teostati lõpetatud õppevormi lõikes.

Oma eriala valisid lõpetanud eriala huvipakkuvuse ja eneseteostusvõimaluste tõttu, kuid väga oluliseks peeti ka enda tugevust valdkonnas. Kõik lõpetanud on ülikooli valikuga rahul ning praktiliselt kõik on rahul ka eriala valikuga. Samuti oli veidi enam kui kolmveerand lõpetanute jaoks läbitud õpe vastavuses nende ootustega. See kajastub ka tööga rahulolus – 90% lõpetanutest on oma praeguse tööga rahul ning kõik vastajad arvavad, et tulevad oma töökohas tööalaselt hästi toime. Negatiivse ilminguna tuleb siiski välja tuua, et kolmandiku töötavate lõpetanute töökoht ei ole seotud õpitud erialaga või on seotud vaid mõningal määral.

Ka õpetamise, õppekava sisu ja korralduse osas ollakse enamasti rahul, kuid tasub siiski välja tuua, et nimetatud aspektidest ollakse kõige vähem rahul õppetöö korraldusega (rahulolematuid 30%). Rahulolu õppekava sisu ja õpetamisega kajastub muuhulgas ka selles, et üldiselt antakse hea hinnang ülikooli rollile erinevate pädevuste kujundamisel. Siiski võib välja tuua mõned pädevused, mille kujunemisel on ülikooli roll olnud väiksem, need on eelkõige võõrkeeleoskus, aga ka juhtimisoskus, enesekehtestamise ja läbirääkimiste oskus ning efektiivne ajakasutus- ja planeerimisoskus. Ülikool on pigem panustanud erialaste teadmiste, analüüsi- ja oskuste ning üldiste maailmapilti avardavate teadmiste arendamisele. Õppetöö korraldusega seostub õpinguteks vajalik tugi, siin tuleb välja tuua, et 9% lõpetanutest ütles, et ei saanud piisavalt tuge ja 13% ei olnud sellistest võimalustest teadlik.

Õpingute ajal töötamine on üliõpilaste seas levinud — õpingute ajal töötas 73% lõpetanutest, neist enam kui pooled töötasid juba enne õpinguid. Töötamine on levinum avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanute seas, kellest 95% töötas. Ka põhjused töötamiseks on erinevad — kui avatud ülikooli õppe ja eksternina lõpetanute jaoks on peamiseks põhjuseks varasema töökoha olemasolu, siis päevase õppe lõpetanute jaoks domineerib selgelt majanduslikel põhjustel töötamine ehk nõ mittevabatahtlik töötamine. Vaid 6% lõpetanutest tõi kõige olulisema põhjusena välja erialase töökogemuse saamise soovi, kuid see loogiline, arvestades, et õppekava vältel läbivad erialase praktika praktiliselt kõik vastajad (96%). See on ilmselt ka põhjus, miks päevase õppe lõpetanute puhul ligi poolte (45%) õpingute aegne töökoht ei olnud õpitava erialaga seotud või oli seotud vaid vähesel määral. Siiski arvavad õpingute ajal töötajad enamasti, et õpingute ajal töötamine soodustab erialaste teadmiste ja oskuste omandamist ning tööalast arengut.

Kuigi töötamine võib toetada õpinguid praktilise kogemusega, võib töötamisel olla negatiivne mõju õpingute läbimisele. Seda enam, et 71% õpingute ajal töötajatest töötasid täis- või suurema koormusega. Nominaalajaga läbis õppekava siiski 78% lõpetanutest, mis on suhteliselt hea tulemus. Ka vaid pooled õpingute ajal töötajad hindavad, et õpingute ajal töötamine takistab õppetöös osalemist. Siiski on õpingute ajal töötamisel mõningane negatiivne mõju nominaalajaga lõpetamisele — õpingute ajal töötajatest lõpetas nominaalajaga 75%, kuid mittetöötajatest 87%.

Valdav osa lõpetanutest õpib või töötab (94%), sh töötab 77% ja õpib 22% (17% lõpetajatest õpib ja töötab). Tööd otsib vaid 1% lõpetanutest. Enamik õpib edasi kõrgkoolis ja neist omakorda suurem osa Tartu Ülikoolis ja magistriõppes. Peamise põhjusena edasiõppimiseks toodi välja soovi ennast edasi arendada, kuid oluline on ka soov saada parem töökoht või kindlustada praegune töökoht.

Kuigi enamik lõpetanutest, kes soovisid töötada, on tänaseks töö leidnud, on kohati töö otsimise aeg olnud üsna pikk — 11% tänasest töötajatest, kes ei töötanud juba õpingute ajal, pidi erialast tööd otsima enam kui aasta. Töö leidmise kanalitest toodi kõige enam välja isikliku pakkumise tegemist,

seeläbi oli töökoha leidnud 41% vastanutest. Töö leidmisel pidasid lõpetajad olulisemaks omandatud eriala ja eesti keele oskust, aga ka eelnevat töökogemust ja omandatud kõrvalerialasid. Töökoha valikul pidasid lõpetanud oluliseks häid karjääri- ja arenguvõimalusi, pikka puhkust, töökoha asukohta, enese proovilepanekut ning töö seotust õpitava erialaga.

Kõige enam on lõpetanud töökoha leidnud Viljandimaal (26%), Tartumaal (23%) ja Tallinnas või Harjumaal (17%). Enamik töötajatest töötab täis- või enam kui täiskoormusega ja vaid 8% osalise koormusega. Enam kui kolmveerand (78%) töötavatest lõpetanutest töötavad avalikus sektoris ja pooled lõpetanutest töötavad tippspetsialisti või juhina. 70% lõpetanute ametikoht eeldab kõrgharidust ja neist omakorda 71% ametikoht rakenduskõrgharidust. Ligi kolmveerand töötavatest lõpetanutest teenivad kõrgemat palka kui Eesti keskmine töötasu, üle 1000 euro teenib kuus 8% töötavatest lõpetanutest. Õpitud erialaga on lähedalt või suures ulatuses seotud kahe kolmandiku lõpetanute töö.

Kokkuvõtteks, üldjuhul on lõpetanud õpingutega rahul ning tulevad tööturul hästi toime. Tähelepanu võib pöörata ülikooli poolt pakutava nõustamisteenuse pakkumisele ja arendamisele.